లక్ష్మణదేవర నవ్వు

వెన్నెలబైటనే వేలసంఖ్యలను । గద్దెలుబెట్టించ్రీ కరుణాకరూలు ।
అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకులు । కోసలేంద్రులంత కొలువుగూర్చుండ్రి ।
విభీషణుడూపెక్కు వీడెములుదెచ్చి । ఆరాఘవేశ్వర్ల హస్తానయుంచే ।
వీడెములుదెచ్చినా విప్రులకెల్లా । వరుసతోదయచేసి వాలిమర్దనులూ ।
వాలిమర్దనులచే వామభాగమునా । వానర్లసేనంత వసియించికొలువా ।
వస్త్రాంబరమ్ములే వరభూషణములు । విస్తారముగదెచ్చి విభీషణునకిచ్చె ।
తగినఅందానాలు తురగములుపసిడి । ధరణిపతికినబోయె ఏడుకోట్లతోసూ ।
మ్రొక్కిముందరనిలిచి నిజభక్తుడనియె । పనులేమియనుచునో పరదిక్కులానా ।
సింహాసనముగద్దె చేరియిరుగడలా । సింహావిక్రములైన శ్రీరాముపాద ।
పద్మములువత్తుచూ వరములడుగుచును । దివాకరసుతుడైన సుగ్రీవుడొచ్చికొలువ ।
వున్నంతకొలువులో యురవమైయుండె । బద్ధకముపిజయ భూపాలుతమ్మునకు ।
అధికశ్రీరాఘవులు అనుగుతమ్మునికి । ఘనుడులక్ష్మణ సన్నిధిదేవునకును ।
జననాథవంట్లోను జాడ్యమైతోచె । భావించిపలుకులు బలువులయియుండె ।
మెల్లమెల్లలేచి మేలుకునికునికీ । తనలోనెతలయూచి తలవంచుకొనెను ।
వజ్రదళమూర్తయిన అన్నకొలువులో । ఆలకించీలేచినవ్వె లక్ష్మణుడు ।
కిలకిలనవ్వె లక్ష్మణదేవరపుడు । కలతలుబుట్టెనూ కపులకందరికి ।
కిలకిలనవ్వె లక్ష్మణదేవరపుడు । కిలకిలనవ్వగా ఖిన్నుడాయెరాజు
ఇందరిచిత్తమ్ము యీవిధమ్మునను । నిండినకొలువెల్ల కడుచిన్నబోయే ।
శంకరుడుతనలోను తలచియిట్లనెను । జాలారిపీధులా నీలకన్యకను ।
జడలెత్తిశిరసునా ధరియిస్తినని । తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వెననీ ।
శంకరుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను । జాంబవంతుడుతనలోను తలచియిట్లనెను ।
ఈశ్వరునిపెండ్లికి ఈజగమంతా । పిలువనంపిరి తన్నుప్రేమతోడుతను ।
గునగుననడువగా కురచజంఘలను । పనిపూనినడువగా పదములోపలను ।
నడుమువిరిగెనుతనకు నాడుమొదలుకొనీ । తలచీలక్ష్మణనేడు తానవ్వెననుచు ।
జాంబంతుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను । శేషుడుతనలోను తలచియిట్లనెను ।
ఎల్లకాలమురాజు పాన్పుగానుండి । పగవానికీవీడు భక్తుడాయెననుచు ।

తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వననుచు । శేషుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను ।
నీలుడుతనలోను తలచియిట్లనెను । తండ్రిదేవాపూజ తగుననుచుచేసె ।
నీళ్ళలోపలాముంచి నిండంగబట్టీ । తేలకుండాబట్టీ చెప్పకుండాను ।
తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వననుచు నీలుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను ।
అంగధుడుతలోను తలచియిట్లనెను । సాహసమ్మునతండ్రి చంపినారాజూ ।
తలచివేడుకకూడు కుడిచెపీడునచూ । తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వననుచు ।
అంగదుడుకొలువులోతలవంచుకొనెను । సుగ్రివుడుతనలోను తలచియిట్లనెను ।
తనవెనుకతనఅన్న ఆవాలిజంపి । చంపితనవదినెను సతిచేసుకొని ।
కానకయున్నాడు కపీంద్రుడనుచు । కిష్కంధరాజ్యమ్ము యేలెవీడనుచు ।
తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వననుచు । సుగ్రివుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను ।
విభీషణుడుతనలోను తలచియిట్లనెను । ఆయువులుదెలిపి యుపాయముమరచి ।
అక్షోహిణిబలగములు అందరినిజంపి । లంకకుపట్నపు రాజైతిననుచు ।
తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వననుచు । విభీషణుడుకొలువులో తలవంచుకొనెను ।
హనుమంతుడు తనలోనుతలచియిట్లనెనూ । పెద్దవాడినెంతయిన పేరులకుపెద్దా ।
పడుచువానిచేత పట్టుబడితిననుచు । తలచిలక్ష్మణనేడు తానవ్వెననుచు ।
అంజనీసుతుడైన హనుమతలవాల్చె । భరతశత్రుఘ్నులు భయమందిరంతా ।
ధరణెల్లబుచ్చుకొని తమతల్లికైకా । పంపెనుయుగ్రంపు నడవులకనుచు ।
ఇమ్మహివత్తురే ఈమహీపతులు । ఇష్టసంపదలతో నిట్లున్నవారు ।
తలలుగానీతలలు వాల్చిరిద్దరును । ధాత్రిసుతతనలోను తలచియిట్లనెను ।
కారడవిలో దశకంఠునిచేత । పట్టుపడ్డటి సతితొడలమీద ।
పెట్టుకొనియున్నాడు సృష్టీశ్వరుడనుచు । అతివయారు నెలలుబాసియీరాజు ।
ప్రాణములుయెట్లుండెయో కోమలాంగి । ఆడరానిమాటలాడి తివనుచూ ।
ఆడవారీమాట నమ్మరాదనుచు । తలచిలక్ష్మణ నేడుతానవ్వెననుచు ।
ధాత్రిసుతకొలువులో తలవంచుకొనెను । సభవిడిచిచెడియున్న శర్వేశ్వరూలు ।
సతిముఖముజూచియు తాచిన్నబోయె । ఇంతకాలమాయె నీకపులనేలి ।
కలకలబుట్టుటకు కారణంబేమి । కొలువులోనవ్వుటకు కోపించెరాజు ।
తలతెగవేతునని తాఖడ్గమెత్తి । వారుయెత్తుకబోయిరి వనజానభులను ।
వనితశంభూలంత తమరడ్డుపడిరి । భూమీశలక్ష్మన్న బాలుండుగాడా ।
ధరణీశతగదయ్య సౌమిత్రినరుక । వీరుడా శూరుడా శౌర్యపరుండా ।
కారణమునవ్వేమి అనుజుడచెపుమా । ధరణీశతమ్ముడని సయ్యబిలచినను ।

ధరణిజలావణకె చెమ్మటగురిసే । గడగడావణకుచు కమలాయతాక్షి ।
వెరవుతోవత్తెతన విభునిపాదములు । అత్యంతవరమూర్తి అతిదాయకుడవు ।
శ్రితకల్పవృక్షమా సిరిదాయకుడవు రాజులభోజుడవు రామచంద్రుడవు ।
ధర్మచారిత్రుడవు తర్కమేమిటికి । ఇందిరానాయకా ఇక్ష్వాకులతిలకా
నాదొకవిన్నపము నరనాథవినుమి । ముందునునడవులకు పోయున్ననాడు ।
ఆపర్ణశాలలో మనముండగాను । పరమాత్మమీసేవ చేయగాజూచి ।
ఉండగానేవచ్చె ఉత్తమ్మునిద్రా । రెండుజాములవేళ్ళ నిద్రయేతెంచె ।
వాలేటిఅంబులను లక్కబంతులను । పొందవచ్చినప్పుడే వాలుటంబులను ।
సతిరూపుజేకొనీ దిగబడియెడ్వా । అతివనీవెవ్వరే అంగలార్చేవు ।
భూమీశపుట్టు నిద్రాదేవినేను । అష్టదిగ్గజములను ఆదిఋషులా ।
వైకుంఠనాథులను వసియింతునేను । సప్తసాగరంబులను చవటపడుగులను ।
పారేటినదులను భ్రమయింతునేను । పక్షులజాతులలోను పర్వతంబులను ।
వృక్షాలపైనుండి విహరింతునేను । నరులుయెవ్వారును ననుగెల్వలేరు ।
దీనతపడియుంటు నీయాజ్ఞాలేదు । నిలువరానివ్వదే పినిచేతాజ్ఞ
వలగొనిముమ్మారు ప్రదక్షణముజేసి । సాష్టాంగ దండనమస్కారములుజేసి ।
మాయన్నరఘుపతికి మావదినకును । ఈపర్ణశాలకే తానుకాపనెను ।
పొమ్మిడిఅయ్యోధ్య వేగపురినగరు । తన్ను జాసితన సతియుండదగదు ।
రాత్రియునుపగలును లేవకుండగును । తనువిడచిపొందు మీధవళాక్షినిద్ర ।
కడువేడ్కఅయ్యోధ్య కనకపట్నాన । కాకుత్థ్సతిలకుడూ గట్టినాడు ।
సేనలుమంత్రులూ కొలువైయుండగను । అపుడుతనుపొందుమని పలికీతిననెను ।
తప్పక యొకఘడియ తడబడకుండ । తనునిద్రపొందుతే నవ్వీతిననెను ।
అనెడితమ్మునిపల్కు లాలించివినుచూ । అరచేతికన్నీరు అతిసహస్రమాయె ।
జలముఅంజలిపైని కలయగురిపించే । ఈపాపభయము తనకేవిధంబునను ।
పరిహరించేటి యుపాయంబులేదు । తనలోనెతలవిడవ తలచెరాఘవులు ।
ఆఋషులువాశిష్టు అప్పుడిట్లనిరి । భూమీశమీకిట్లు బుద్ధిగాదయ్యే ।
మీరులక్ష్మన్నకే నిద్రపటమమర్చి । పాదాలువత్తుమని పలికెరాముని ।
ఆమాటవినియపుడు వంతోషముగను । కనకకుంచలవార్ని కలయబిలపించే ।
అంగళ్ళవీధులూ తుడిచేటివారు । ముత్యాలముగ్గులూ పెట్టేటివారు ।
రత్నాలరంగవల్లి వ్రాసేటివారు । మాణిక్యాలదివ్వెల నెత్తేటివారు ।
మకరతోరణాలు కట్టేటివారు । కడులెస్సకనక స్తంభంబులామీద ।

మరిశెస్సదీపాలు పెట్టేటివారు । నిండుకుండలుదెచ్చి నిలిపేటివారు ।
బొడ్డుమల్లెలు పోగులుబోసేటివారు । ఏడునిలువుల కనక మేడలోపలనుంచీ ।
పాన్పుపైనేలాగ్రివళి పచ్చాడముంచి । అచ్చచామంతులు అభ్యాంగలూను ।
ఆమంచిపానుపున అవిచాలబపచిరి । ప్రొద్దుపోయి పూసినవిబొడ్డుమల్లెల్లు ।
ఆమంచిపానుపున ఆవిచాలబరచిరి । పందెళ్ళబూసినవి పారిజాతములు ।
ఆమంచిపానుపున అవిచాలబరచిరి । ఘడియోయిబూసినవి కనకరత్నములు ।
ఆమంచిపానుపున అవిచాలబరచిరి । కావిళ్ళదెచ్చేరు కలవపువ్వాలు ।
ఆమంచిపానుపున అవిచాలబరచిరి । మోపులతోదెచ్చేరు మొగలిపువ్వాలు ।
అమంచిపానుపున అవిచాలబరచిరి । ఝూ మోయిపూసినవి జాజిపువ్వాలు ।
ఆమంచిపానుపున అవిచాలబరచిరి । మొగలిపువురేకులా తలగడలుయుంచి ।
మల్లెపువ్వాలుజాజులు పానుపునాబరచిరీ । అంగదుడుహనుమంతు సుగ్రీవుడును ।
పెట్టెలుబట్టుకొని శీఘ్రానవచ్చీరి । ఆసొంపుజూడగా నలవియేగాదు ।
రెండుకన్నులు బ్రహ్మకావించేగాని । వెయ్యికన్నులజూడ తీరదాపేక్ష ।
అంపుమీయోస్వామి అనుజ్ఞలిచ్చి । ముమ్మారువలగొని ప్రదక్షిణముజేసి ।
సాష్టాంగదండ నమస్కారములుజేసె । పాదములపైనున్న తమ్ముణ్ణియెత్తి ।
అలసితివినాతండ్రి నిద్రబోవయ్య । వద్దనూనిలుచున్న వదినెకుమ్రొక్కి ।
భద్రగజంబుపై యెక్కించిరపుడు । కంచుమద్దెలవారు కమ్ముకొనిరాగా ।
బాగుశ్రీరాముని బంట్లుపొగడగను । రాజద్వారముజొచ్చె లాముతమ్ముడూ ।
అటకలితలగడిగెనే అంభోజనేత్రి । పితాంబరముగట్టె ప్రతిభమీరంగ ।
నాలుగువేలూజేయు నానుమెడవేసె । పదివేలుజేయు పతకములువేసె ।
చేడెకుయింపైన చెవులపువ్వులుబెట్టె । నవరత్నపువత్తులు నాతితానుంచె ।
వయ్యారినడకతో పయ్యదజార । వారచూపులుజూస్తు వచ్చెనాదేవి ।
వయ్యారితనపతి నొయ్యారగాను । పాన్పొద్దనిలుచుండె పద్మాయతాక్షి ।
ఊర్మిళాభావంబు తెలసిలక్ష్మణుడు । ఇంతినీవురాను వేళగాదనెను ।
ఊర్మిళనువీడుగొలిపె శ్రీలక్ష్మణుడు । శేషునిపైనిద్ర సేయుచున్నారు ।
ఓఘడియనిద్రిస్తి ఒకజాముఆయె । ఒకజామునిద్రిస్తి వకరోజుఆయె ।
ఇదియేమితమ్ముడు తడవునిద్రించే । ఆవనిజవల్లభులు నిరువనితపొందిరి ।
జూచిహనుమన్న జూచిరావోయి । ముద్దియతో ముచ్చటాడుచున్నాడో ।
చేడెతోజెలక్రీడ లాడుచున్నడో । ఈవలాఓజంఘ ఆవలాజూచి ।
ముద్దియలేదని ముదముతోబలికె । తమ్మునిపాన్పును జూడవలెననియు ।

చేడెలేదనినతనకు అభిలాషపుట్టె । అంతప్రధానుల నంతటనుంచె ।
శతృఘ్ననితోడుకొని శీఘ్రమునవచ్చె । అంతటశతృఘ్ను నంతటనుంచి ।
పాన్పుపైగూర్చుండి శ్రీరాఘవులు । తమ్మునిపాదములు తొడలపైనుంచి ।
వొయ్యనిపాదములు వత్తుచున్నారు । ఒకమారువత్తితే సూరుకొనియుండే ।
రెండవమాటకే కలగంటిననెను । మూడవమాటికే కనువిప్పిజూచి ।
కలగాదునిజమనీ కడుభీతినొంది । కలగాదునిజమని కనువిప్పిజూచి
ధరణీజడగుటదెలిసి ధరణిపై వ్రాలె । మీయడుగులొత్తేటి ప్రాయమువాణ్ని ।
అహల్యపావనమైన అడుగుమీయడుగు । బలిశిరసునున్నదీ అడుగుమీఅడుగు ।
మీయడుగులొత్తుదురు సమస్తదేవతలు । నాయడుగులొత్త శ్రీజగన్నాథతగదు ।
పాదములపైనున్న తమ్ముణ్ణియెత్తి । కనకసింహాసనమున కూర్చుండబెట్టి ।
చంద్రుడులేనిరాత్రి యెట్టిదటబోలు । తమ్ముడానీవులేని సభయట్లైబోలు ।
దీపమ్ములేనిల్లు యెట్టిదటబోలు । తమ్ముడానీవులేని సభయట్లైబోలు ।
పతిలేనిసతి యెట్టిదటబోలు । తమ్ముడానీవులేని సభయట్లైబోలు ।
ఉదకమ్ములేని కలశమెట్టిదటబోలు । తమ్ముడానీవులేని సభయట్లైబోలు ।
చిలుకలేని పంజరమెట్టిదటబోలు । తమ్ముడానీవులేని సభయట్లైబోలు ।
తమ్ముడానీవిపుడు సభకుయేతెంచు । తమ్ముడుతానును సభకుయేతెంచి ।
ముత్యాలగద్దెపై తమ్ములనుయుంచి రత్నసింహాసనమున తాముగూర్చుండ్రి ।
[redacted]